

گزارش توصیفی و تحلیلی وضعیت فرهنگی و هنری استان خراسان شمالی

هدف اصلی این پژوهش، شناسایی راهکارهایی عملی برای برنامه ریزی در جهت توسعه فرهنگی و هنری خراسان شمالی است. نویسندگان این گزارش انیس میری و نجمه سیددخت هستند.

برنامه ریزی منطقه‌ای در محدوده یک استان در گام نخست نیاز به بررسی و تحلیل شرایط موجود آن هم به طور مستمر دارد تا بر اساس آن بتوان با تقویت و تکیه بر نقاط قوت از فرصت‌ها بهره برد و به برطرف کردن نقاط ضعف و کاهش اثرات تهدیدها پرداخت. بررسی مستندات موجود، نشان می‌دهد؛ اطلاعات دقیقی از فعالیت‌ها و عملکرد فرهنگی و هنری استان‌ها وجود ندارد و گزارش‌های موجود، مبتنی بر واقعیات و نیازهای فرهنگی هنری استان نیست. هدف اصلی پژوهش، شناسایی راهکارهایی عملی برای برنامه ریزی در جهت توسعه فرهنگی و هنری خراسان شمالی است.

در این پژوهش، پس از توصیف ویژگی‌های تاریخی، اجتماعی و فرهنگی استان خراسان شمالی، به منظور شناسایی نقاط قوت و ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها، خواست‌ها و نیازها و همچنین ظرفیت‌های فرهنگی و هنری بومی از روش تحلیل محتوای استنباطی استفاده شد. تعداد ۱۷ نفر از نخبگان فرهنگی شامل اساتید، فرهیختگان، هنرمندان و نویسندگان و مدیران برجسته، با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. تحلیل محتوای مصاحبه‌های انجام شده برای تعیین نقاط قوت و ضعف و تهدیدها و فرصت‌های پیش روی استان در توسعه فرهنگی و هنری با روش سوات انجام شد.

نتایج نشان داد؛ بزرگترین نقاط قوت استان در زمینه فرهنگ و هنر را می‌توان پیشینه تاریخی استان؛ استقبال مردم از فرهنگ و هنر؛ تنوع فرهنگی و کثرت قومیت‌ها؛ موسیقی منحصر به فرد؛ غنای فرهنگ عامه و سبک زندگی روستایی و عشایری دانست. مهم‌ترین نقاط ضعف استان را می‌توان عدم تمایل بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری در حوزه فرهنگ و هنر؛ مهاجرت نخبگان فرهنگی و هنری به استان‌ها و شهرهای برخوردار؛ عدم توازن در توزیع امکانات شهری؛ کمبود سالن سینمایی و نمایش؛ الگو برداری در تولید آثار فرهنگی و هنری و مناسب نبودن امکانات و شرایط روستاهای استان دانست. هم‌مرز بودن با کشور ترکمنستان؛ همجواری با استان خراسان رضوی و فرهنگ روستایی و عشایری از مهم‌ترین فرصت‌ها و کمبود نقدینگی در حوزه فرهنگ و هنر؛ اجرایی نشدن قانون مالکیت معنوی؛ کمبود سواد رسانه‌ای افراد جامعه و گسترش استفاده از رسانه‌های دیجیتال از مهم‌ترین تهدیدهای عرصه فرهنگ و هنر استان است. مهم‌ترین نیازهای فرهنگی و هنری استان عبارت بودند از: افزایش تبلیغات و بازاریابی محصولات فرهنگی استان؛ افزایش تعداد و کیفیت رویدادهای فرهنگی و هنری؛ ایجاد زیرساخت‌های لازم برای تولیدات فرهنگی و هنری مدرن؛ انجام پژوهش و تحقیق در زمینه فرهنگ و هنر استان؛ بهینه‌سازی زیرساخت‌های ارتباطی و اطلاعاتی؛ ایجاد پاتوق‌های فرهنگی و انتخاب مسئولین فرهنگی و هنری از بین اهالی فرهنگ و هنر.

همچنین مهم‌ترین ظرفیت‌های شناخته شده در عرصه فرهنگ و هنر استان حضور افراد جوان با انگیزه در عرصه فرهنگ و هنر؛ انجمن‌های ادبی و هنری؛ دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی؛ مساجد و کانون‌های فرهنگی؛ رسانه‌های خبری و مطبوعات استانی و کتابخانه‌های عمومی بودند.